

Socialförvaltningen
Andreas Järvenpää
Torbjörn Nyqvist

Organisation och boendeplatser; Servicebostäder enligt LSS

Socialförvaltningens förslag till beslut

Organisation för tillhandahållande av servicebostäder enligt LSS 9 § 9 p inom Östhammars kommun med start årsskiftet 2017/2018 antas.

Repslagargatans verksamhet övergår från servicelägenheter enligt SoL till LSS servicebostad vid årsskiftet 2017/2018.

Beslutsfattare/delegat: Socialnämnden

Bakgrund

I Östhammars kommun råder det brist på LSS boenden och servicebostad saknas som alternativ till gruppboendeför personer med mindre omvårdnadsbehov. Detta resulterar i att flera får vänta på ett erbjudande och besluten blir inte verkställda. Genom att omvandla Repslagargatan till LSS servicebostad samt anpassa LSS organisationen för den omvandlingen kan socialnämnden verkställa flertalet beslut snabbare.

Allmänt om boendeformer vid insatsen bostad med särskild service enligt LSS Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska tillförsäkra personer med funktionshinder, avgränsade i 1 §, goda levnadsvillkor och en möjlighet att leva och delta i samhället som övriga människor. För målgruppen ska kommunen tillhandahålla tio särskilt lagstadgade insatser. En av dessa är bostad med tillgång till särskilt stöd reglerat i 9 § 9 p. Där anges alternativt gruppboendeför, servicebostad samt särskilt anpassad bostad. Gemensamt för samtliga alternativ av boende är att bostaden måste vara tillhandahållen av kommunen.

Gruppboendeför

avser en bostad med närhet till gemensamhetsutrymme och tillgång till personal dygnet runt och där de boende har ett mer omfattande omvårdnadsbehov. Högsta förvaltningsdomstol (HFD) har bedömt att det under rätt förutsättningar kan bo upp till sex personer i en gruppboendeför.

Servicebostad

har ungefär samma uppbyggnad som en gruppboende men där de boende inte har samma behov av omvårdnad. Antalet boende i servicebostad är inte lika hårt reglerad som för gruppboende men den ska integreras i det vanliga samhället.

Särskilt anpassad bostad

Annan särskilt anpassad bostad är en vanlig bostad som är anpassad i teknisk mening och utan fast bemanning. Stöd och service tillförs i tillräcklig utsträckning för att tillgodose den funktionshindrades behov.

Verksamhetsförändring

Idag finns i Östhammars kommun sex stycken gruppboendestäder, fem i Östhammar och en i Österbybruk. Till Rådhuset, en av gruppboendestäderna i Östhammar, finns en sk satellitlägenhet, en lägenhet utanför gruppboendestaden, på Repslagargatan. Gruppboendestaden i Österbybruk har fyra satellitlägenheter. Totalt antal platser är 37 stycken inklusive satelliterna varav ingen idag är ledig. Antal personer med beslut som ännu inte är verkställda är sex stycken. Då LSS servicebostad inte funnits i kommunen tidigare har flertalet personer med beslut om boende placerats på någon av kommunens gruppboendestäder, trots att omvårdnadsbehovet inte motsvarar det.

Konsekvenser för verksamheten

Genom att omvandla Repslagargatan till LSS servicebostad kan initialt fyra av dessa verkställas, satellitlägenheten med nuvarande två personer med LSS boendebeslut kan läggas till servicebostaden och frigöra personalresurser från gruppboendestaden den nu belastar. Därtill tillkommer möjligheten att tillföra flera av de kvarvarande servicelägenheterna till boendet vartefter dessa blir lediga. Det ger en möjlighet till flexibel expansion kopplat till kommande behov. Utöver dessa lägenheter finns en möjlighet att tillföra externa lägenheter framöver inom befintlig organisation för servicebostaden. Det finns även en möjlighet att ett flertal personer som idag bor på gruppboende kan tänkas flytta till servicebostaden. Det leder i sin tur till att det blir fler platser lediga på gruppboendestäder och fler beslut kan verkställas även där. Till detta tillkommer de sedan tidigare planerade lägenheterna i Gimo, där tanken i dagsläget är att erbjuda särskilt anpassad bostad enligt LSS.

En inventering för ändamålet gjordes utifrån beslut tagna de senaste fem åren samt de senaste tio åren för att få en jämförelse samt ett utgångsläge för vad vi kan förvänta oss kommande fem till tio år. Insatsen personlig assistans ger en osäkerhet i prognosen såtillvida att de två insatserna är alternativa till varandra avseende behovet av omvårdnad, man väljer ofta mellan det ena eller det andra. I tabellen nedan har även vägts in de personer som idag bor i gruppboende men förmodat skulle kunna bo i servicebostad.

	<i>Antal idag</i>	<i>Behov nuläge</i>	<i>Behov 5 år (prognos)</i>	<i>Behov 10 år (prognos)</i>
<i>Gruppboende</i>	32	29	33	47
<i>Servicebostad</i>	0	14	16	22
<i>Satellitlägenhet</i>	5	-	-	-
<i>Overkställda</i>	6	-	-	-

Organisation för tillhandahållande av servicebostäder enligt LSS 9 § 9 p inom Östhammars kommun med start årsskiftet 2017/2018

Föreståndare för verksamheten

Enligt 3 § förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska ett LSS boende ha en utsedd föreståndare.

Personalkompetens

I huvudsak ska enheten bemannas av undersköterskor eller personer med likvärdig kompetens för att tillförsäkra de boende god omvårdnad.

Personal för att kunna ha en tillgänglighet dygnet runt

Enligt SoS föreskrifter ska en servicebostad ha en fast bemanning tillgänglig för de boendes omvårdnad vid behov.

Gemensamhetsutrymme

De boende och personalen ska ha tillgång till ett utrymme med tillräcklig yta att umgås i gemensamt.

Personals rastutrymme/jourutrymme

I enlighet med AFS 2009:2.

Fullvärdiga lägenheter för målgruppen

Lägenheterna ska vara i det skick och med den utformning boverkets regler kring fullvärdiga bostäder anger.

Personalstyrka

Personalstyrkan ska dimensioneras för att kunna uppfylla lagens krav på goda levnadsvillkor för de boende och vara tillräckligt flexibel för att kunna möta behovet av en expansion av enheten.

Budget för verksamheten

Budgeten för den föreslagna verksamheten utgår ifrån behovet och bygger på de idag kända förutsättningar kring personaltäthet, lokal och övriga kostnader. För 2018 beräknas verksamheten successivt arbetas upp och att full drift antas till årsskiftet 2018/2019. I tabellen nedan specificeras budgeten utifrån kostnadstyp.

Budget, servicebostad¹

Kostnadstyp	2018	2019
Personalkostnader	3 750 tkr	5 850 tkr
Lokalkostnader	350 tkr	360 tkr
Övriga kostnader	350 tkr	360 tkr
Totala kostnader	4 450 tkr	6 570 tkr
Genomsnittligt antal placeringar	8	14
Kostnad per placering	1 524 kr /dygn	1 284 kr /dygn

¹ Redovisad budget innefattar endast direkt verksamhetsnära kostnader, och tar inte hänsyn till eventuella kostnadsökningar av central overhead

Ekonomisk konsekvens

För att få en uppfattning om de ekonomiska konsekvenser av den nya verksamheten behöver man göra antaganden kring,

Kostnad för icke verkställda beslut

Utifrån ett preliminärt besked från IVO kan man anta att kostnaden för en icke verkställd placering ger en årskostnad om cirka 550 tkr. Antagande: vid nuvarande organisation antas minst sex redan fattade beslut ej kunna verkställas, en kostnad på cirka 3 300 tkr under 2018.

Flyttning/flöden mellan gruppbostad/servicebostad

Dagens årskostnad för en plats på gruppbostad ligger på cirka 770 tkr i jämförelse med den beräknade årskostnaden för en plats på servicebostad på 475 tkr (räknat på verksamhet i full drift). Antagande: Tillgången till servicebostad beräknas leda till att cirka fem individer kan flytta från gruppbostad till servicebostad. Detta är ett viktigt led i individens personliga utveckling.

LSS utjämnningen

Verksamhet enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en obligatorisk verksamhet för kommunerna. Syftet med utjämningsystemet är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att bedriva verksamheten enligt LSS. Utjämningsystemet regleras genom lag om utjämnning av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade (SFS 2008:342). Systemet gör att ökade kostnader inom LSS gynnar kommunen i utjämningsystemet och vice versa, minskade kostnader missgynnar kommunen i utjämningsystemet. Kommunen drabbas alltså ekonomiskt i de fall en brukare nekas LSS insats, p.g.a. platsbrist, och istället får en insats enligt SoL (förutsatt att insatsen kostar lika mycket). För varje LSS-beslut som p.g.a. platsbrist istället verkställs som en SoL-insats beräknas kommunen förlora ca 650 tkr per miljon kr. Beräkningen görs utifrån vad utjämningsystemet tidigare år inneburit i återbetalda medel. Antagande: Under 2018 verkställs sex LSS beslut med SoL insats. Om vi antar att kostnaden är likvärdig och uppgår till 1 250 kronor per dygn resulterar det i en kostnad på cirka 2 737 tkr. Om detta verkställdes som en LSS insats skulle det i och med utjämnningen innebära en nettobidrag i utjämningsystemet på 1 780 tkr.

Sammanfattande bedömning av ekonomiska konsekvenser

Sammanställningen av den ekonomiska bedömningen visar att den nya LSS-organisationen innebär kostnader år 2018 som uppgår till 4 450 tkr. Detta är avsevärt mindre än de kostnader om ca 6 680 tkr som beräknas uppstå år 2018 om ingen förändring genomförs.

Beslutet skickas till

Vård och omsorgschef